

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra HAANDBOG I VERDENSHISTORIEN. Nyaarstiden

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 606.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-grundtvig07val-shoot-idm140245216094832.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

I Tydsklands *Lutherdom* og Frankrigs *Calvinisme* har vi nu betragtet de *aandelige* Kræfter, der bevægede det *Sextende* Aarhundrede, og, med al deres baade videnskabelige og kirkelige Forskiellighed, sammenvirkede de dog i deres Hjemstavne ikke blot til at afkaste *Pave-* og *Præste-Aaget*, men ogsaa til at forhindre eller dog forsinke det *Tyrkedom*, der i *Nyaarstiden* truede hele Christenheden, ligesom de, ved ivrig Udbredelse af *Prædiken, Sang* og *Boglæsning* paa Folkenes *Modersmaal*, banede Veien til den *Folkelige Oplysning* og *Bevidsthed*, der vel endnu kun i *Frankerig* paa en Maade er opnaaet, men ligger os dog nær allevegne. Dette er, baade fra den menneskelige, folkelige og borgerlige Side, *Reformationens* og *Protestantismens* unægtelige Fortjeneste, der ikke paa mindste Maade forringes af alle de Indvendinger, man enten har gjort eller kan gjøre mod deres Stilling til *Kirke* og *Christendom*; thi naar disse Indvendinger var allermost uigiendrivelige, blev det dog lige vist, at *Kirken* og *Christendommen*, saavelsom »Sabbaten,« er til for *Menneskets* Skyld, og ei Mennesket for deres, og hverken har man opviist ikke heller kan man opvise nogen *modsat* Retning i det *Sextende* Aarhundrede, hvormed *Menneskeheden* vilde været bedre tjent, og kommet enten snarere, læmpeligere eller sikkrere til den *Oplysning* og *Bevidsthed*, som unægtelig er dens jordiske Maal. Hertil kommer endnu, at ligesom Gud »ei er de *Dødes* Gud, men de *Levendes*,« saa kan *Kirken* og *Christendommen* ei være *guddommelige*, med mindre de staae i Forbund med *Menneske-Livet* og med *Modersmaalene*, som er dets naturlige Udtryk, og dette Forbund 607 var det netop, *Papisterne* benægtede, hvorved de aabenbar gjorde enten *sig selv* eller den *Kirke* og *Christendom* de forsvarede, en uslukkelig Skam! At nu *Skammen* udelukkende er *Papisternes*, saa *Kirken* og *Christendommen*, i uopløseligt Forbund baade med det *guddommelige* og *menneskelige* Liv, vil giennemgaae *Nyaarstidens* Skiærsild ligesaa uskadt, som de giennemgik *Middelalderens*, og udgaae forklarede deraf, det har vist nok *Protestanterne* hidtil langt mere dristig paastaaet end gyldig bevist, men det er ogsaa Noget, det maa overlades til *Kirken* og *Christendommen* selv at bevise, saa hvad *Protestanterne* i denne Henseende maae rødmø over, er kun de *Baand*, de selv, *tværtimod* deres *egne Grundsætninger*, har lagt paa *Aandens* og *Ordets* kirkelige *Frihed*.